

Er zijn taalkwesties waarover heel verschillend kan worden gedacht. Taalkundige Frank Jansen behandelt iedere maand zo'n kwestie, en nodigt iedereen uit te reageren.

Moeten de traditionele talenstudies verbreed worden?

Kent u het schilderij *Schoolmeester met kind* van Co Westerik? We zien daarop een volwassene die met zijn ene hand een kind over de bol aait en het met zijn andere hand wurgt. Zo voelen de letterenstudies zich de laatste jaren behandeld: de minister vindt ze "heel belangrijk", maar haalt telkens met kleine geniepige ingrepen in de bekostiging wat van hun inkomsten af. Ze moeten dus de tering naar de nering zetten.

Traditioneel gaat het bij die studies in de vreemde talen (denk aan Frans, Duits, Engels, Italiaans) om de taal zelf: de student leerde eerst de taal grondig spreken en schrijven, om zich daarna te specialiseren in taalkundige dan wel letterkundige facetten van die taal. Bij sommige universiteiten zijn deze studies hervormd tot bredere opleidingen waarin de studie ingebed wordt in een algemene culturele vorming. Andere universiteiten overwegen dergelijke stappen, tot verdriet van docenten, die zich verenigd hebben in het comité Red de Talen. Is zo'n reorganisatie wenselijk?

VOORSTANDER

Die studies moeten zich aanpassen aan de veranderde omstandigheden. De studie van de vreemde talen leidt nu op voor andere beroepen dan vroeger. Ooit werd je na een talenstudie automatisch docent. Nu moet je een aparte opleiding doen om talenleraar te worden. Verder heeft de academicus concurrentie gekregen van automatische vertaalprogramma's en bureautjes van polyglotte Indiërs. Biedt de letterkunde dan emplot? Te vrezen valt dat zelfs met de grandio-

ze historische hoogtepunten (*Nibelungenlied*, *Don Quichot*) geen droog brood te verdienen valt. En er is nóg een reden waarom het in stand houden van de traditionele talenopleidingen achterhaald is. De opa's en oma's van de huidige studenten vliegen om de haverklap voor € 29,95 naar Malaga, Faro of Napels. Waarom zouden we dan van die studenten zelf niet mogen eisen dat ze de vreemde taal leren op de plaats waar dat het best kan: in de landen waar die taal gesproken wordt?

De belangrijkste reden om voor verandering te zijn is dat de letterenstudenten van nu al over dit probleem gestemd hebben, en wel met hun voeten: zij kiezen in meerderheid voor een studie die nadrukkelijk breed is, inwijdt in meer dan een taal, meer op communicatie en cultuur gericht is en minder op de geschiedenis. Een overwinning van de beweging Red de Talen zal dan ook een pyrrusoverwinning blijken.

TEGENSTANDER

Wie iets van cultureel belang afschaft, moet goed nadenken, want je krijgt het nooit meer terug. Waarvoor waren die traditionele talenopleidingen ook alweer in het leven geroepen? Toch zeker omdat de abiturienten zinvol en nuttig werk verrichtten. Nederland is een exportland. We moeten het hebben van onze contacten met de buitenlanden. In die buitenlanden spreekt men lang niet zo gretig Engels als hier. Daarom waren en zijn er specialisten nodig in het spreken, schrijven en lezen van de omringende andere talen. Mensen die kunnen vertalen wat er staat, maar desgewenst

ook kunnen duiden wat de anderstalige gesprekspartner bedoelt. Academici die zo veel weten van culturele achtergronden en de geschiedenis van taal en volk dat ze gevoeligheden kunnen voorspellen en conflicten voorkomen. Te vrezen valt dat de behoefte aan dit soort specialisten eerder groter dan kleiner zal worden, nu de generatie die op de middelbare school nog drie talen leerde, op weg naar de uitgang is.

Verbreding leidt onherroepelijk tot verschraling. Beheersing van een vreemde taal op dat niveau vereist serieuze studie. Denken dat je in een jaar of drie onder de knie krijgt hoe een heel continent denkt, spreekt en voelt, getuigt van overmoed.

Wat vindt u ervan? Moeten de traditionele talenstudies verbreed worden?

Geef voor 20 april 2009 uw mening op onze website: www.onzetaal.nl/homofkuit. Of stuur een briefkaart met 'Talenstudies: verbreden' of 'Talenstudies: niet verbreden' naar de redactie van *Onze Taal*, Raamweg 1a, 2596 HL Den Haag. In de volgende aflevering de uitslag.

Uitslag vorige stemming

Moeten presentatoren als Paul de Leeuw zich wegens hun voorbeeldfunctie beleefder gedragen ten opzichte van hun gasten? Over dit probleem bent u het tamelijk met elkaar eens: 110 inzenders (74%) zijn voor beleefder gedrag, 38 (26%) zijn tegen.

Blijkens de reacties op het internetforum stoort de grote meerderheid van de voorstanders zich vooral zelf aan het gedrag en taalgebruik van De Leeuw en consorten, terwijl de tegenstanders wijzen op het soelaas dat zapper en aan-uitknop de kijker kunnen bieden.

Een van hen is alleen maar tegen omdat hij bang is dat een aansporing tot een nettere behandeling ertoe zal leiden dat de genoemde presentatoren hun agressie op hun gasten zullen botvieren.

Antwoorden Taaltest (zie bladzijde 91)

A. Spelling

- a. immatriculeren
- b. logenstraffen
- a. nogataart en c. nougattaart
- a. te koop staand
- b. tolk-vertaleropleiding

B. Woordenschat

- b. zeuren
- a. futloos

- c. slijmerig vocht

- b. hoogtemeter

C. Zoek de fouten

- cantinue, rooms-katholieke, fascisten, fanaten/fanatici/fanatiekelingen, joegen is beter.*
- jaranlange, burgeroorlog, binnentrokken, represailles tegen, duizenden, coup.*

D. Extra

Sneeuwwitjewaand bestaat niet, althans: het staat niet in Van Dale. De andere woorden wél: het complex van vrouwen om afhankelijk te willen zijn (*assepoestercomplex*), langdurige slaap (*doornroosjesslaap*) en de op mythen gebaseerde angst voor wolven (*roodkapjesyndroom*).